

Анджапарідзе А.*

ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР УКРАЇНСЬКО-ГРУЗИНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

Всебічне економічне партнерство України з Грузією відповідає стратегічним інтересам обох держав, адже через територію Грузії Україна може вирішувати нагальні питання диверсифікації джерел постачання нафти й природного газу, розширювати сфери співробітництва з Азербайджаном і Вірменією, країнами Близького Сходу й Центральної Азії.

Економічний вимір, зрештою, є істотним для верифікації стратегічного рівня партнерства між Україною й Грузією, оскільки обидві країни протягом семи десятиліть були складовими єдиної економічно-політичної структури - СРСР, а їхнє сучасне господарське становище значною мірою детерміноване структурою національних економік радянської доби.

Але українсько-грузинські партнерські відносини, в тому числі їхній економічний вимір, є тим міжнародно-політичним, суспільно-економічним і культурно-цивілізаційним феноменом, ступінь наукового пізнання якого й досі залишається на доволі низькому рівні.

Необхідно зауважити, що короткочасність (в історико-політичному та часовому вимірі) українсько-грузинських міждержавних відносин зумовлює не лише малу кількість наукових досліджень із означеної теми, але й недостатню вичерпність та глибину аналізу явищ і процесів, що з нею пов'язані [1; 2; 3].

Згідно з Договором про дружбу і співробітництво між Україною і Грузією 1993 р., Договором між Україною та Грузією про економічне співробітництво на 1999 – 2008 рр. а також відповідною Програмою економічного співробітництва до 2011 р., модель економічних відносин будується на засадах рівноправного партнерства і взаємовигідної інтеграції ринково-орієнтованих економічних систем обох суверенних держав. Тому в механізмах реалізації українсько-грузинських економічних відносин, як видається автору, доцільно забезпечити:

- створення надійної інформаційної бази про стан економічних відносин;
- постійний моніторинг та зіставлення економічних параметрів розвитку обох країн;
- ревізію й актуалізацію всієї нормативно-правової бази відносин з урахуванням їхнього поточного стану;
- максимальне розширення присутності України на грузинському ринку капіталів, товарів та послуг;
- розширення співробітництва в забезпеченні функціонування національних паливно-енергетичних комплексів, транспортних систем і систем зв'язку з метою збереження та раціонального використання єдиних систем, що склалися в цих галузях.

За даними грузинської статистики, Україна з питомою вагою 10,5 % займала третє місце у зовнішньоторговельному обороті Грузії, а за обсягами експортних поставок (10,9 %) посіла друге місце серед основних торгових партнерів Грузії [4].

* аспірант кафедри країнознавства Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник: проф. Крижанівський В.П.

На грузинському ринку оперує близько 30 українських компаній, які займаються наданням транспортних та ремонтно-будівельних послуг. Серед них судноплавна компанія «Укрферрі», авіакомпанії «Українські авіалінії», «Аероміст – Харків», «Донбас – Східні авіалінії України», «Українсько – Середземноморські авіалінії», «Таврія», науково-дослідний Інститут морського транспорту «ЧорноморНДІпроект» (м. Одеса, виконання ремонтних робіт, проведення інженерно-геодезичних досліджень в акваторії потру Поті) [5, с.11].

Важливим елементом двостороннього партнерства України та Грузії, який впливає на стабільність у регіоні, є й енергетична сфера. Завдяки вдалому геополітичному положенню між Сходом та Заходом і зовнішньополітичній орієнтації Грузія активно залучена у процес імплементації каспійських енергетичних проектів.

Грузія може відігравати суттєву роль як транзитна держава для забезпечення чорноморських країн нафтою та газом, що транспортуються й будуть транспортуватися в майбутньому з Азербайджану і Центральної Азії. Сьогодні вже діють реалізовані проекти Баку – Тбілісі – Джейхан та Баку – Тбілісі – Ерзурум. Але слід пам'ятати, що крім російського спротиву реалізації альтернативних шляхів постачання нафти й газу до Європи, тобто зменшення монопольного становища Російської Федерації, існує ще й турецький чинник. Хоча офіційна Анкара й діє іншими засобами, не використовуючи відверто політичні заходи тиску, все ж уряд Турецької Республіки підтримує лише ті проекти, які розташовані на її території. Це пов'язано не лише з економічною складовою, але й із тим, що Анкара намагається закріпити лише за Туреччиною статус найважливішого транзитного вузла енергетичних комунікацій, причому, не в останню чергу для використання у переговорах з ЄС [3, с.56].

Надзвичайний і повноважний посол Грузії в Україні Г.Катамадзе стверджує, що «одним із найважливіших економічних активів Грузії можна вважати її вигідне транспортне розташування... Грузія є своєрідним мостом, що пов'язує найважливіші економічні регіони із загальною кількістю населення 827 млн. осіб. Грузія - ключова ланка в найкоротшому транспортному маршруті між Західною Європою і Центральною Азією для транспортування нафти, газу і сухих вантажів. Наші трубопроводи, чорноморські порти, добре розвинена залізнична структура та аеропорти, що мають прямий зв'язок із 17 напрямками, відіграють дедалі важливішу роль у цьому плані. Тому ми всіляко зацікавлені в тому, щоб зробити роботу міжнародних центрів логістики, які працюють з метою експорту/реекспорту, у вільних індустріальних зонах максимально ефективною при сприятливому податковому режимі» [6].

Подальший розвиток у контексті налагодження й зміцнення стратегічного партнерства між Україною й Грузією має одержати міжрегіональне співробітництво, найважливішим напрямком якого стане створення сприятливих умов для соціально-економічного піднесення цих територій з урахуванням раніше сформованих міжрегіональних господарських зв'язків, зберігання звичаїв і духовних цінностей проживаючого в них населення.

Література

1. Гаджиев К.С. Геополитика Кавказа. - М.: Межд. отношения, 2001. - 464 с.
2. Соболев А.А. Україна у Балто-Чорноморському регіоні: від ідеї регіонального новоутворення до ідеї безпеки на базі співробітництва // Стратегічна панорама. – 2002. - № 3. – С.111-121.
3. Шелест Г.В. Українсько-грузинські відносини як фактор стабільності у Чорноморському басейні // Стратегічні пріоритети. – 2007. - №2(3). - С. 51-57.

4. Стан та перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин / Торговельно-економічна місія у складі Посольства України в Грузії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/georgia/ua/12150.htm>.
5. Слис М. Україна й Грузія – друзі назавжди // Політика і час. – 2005. - № 2. – с.3-15.
6. Катамадзе Г. Реформа, що стала дійсністю // Дзеркало тижня. – 2010, 25 вересня – 1 жовтня.